

Jabbeke
Varsenareweg 27

Archeologienota
2017I334 – 2017J98
Programma van
Maatregelen

Kim	Aluwé
Ruben	Vergauwe
Pieter	Laloo

Project:
Jabbeke Varsenareweg 27

Opdrachtgever:
JPB Building bvba
Hoogveldstraat 7
8020 Oostkamp

Uitvoerder:
GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bvba (GATE)
Kim Aluwé, Pieter LALOO

© 2017 - GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bvba
Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt worden onder enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie, zonder toestemming van Ghent Archaeological Team bvba

Inhoudstafel

Colofon.....	i
Inhoudstafel	ii
Inleiding.....	iii
DEEL 3: Programma van maatregelen	1
1. Gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen	1
1.1 De volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek.....	1
2. Programma van maatregelen	3
2.1 Programma van maatregelen voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem.....	3
2.1.1 Administratieve gegevens	3
2.1.2 Vraagstelling en onderzoeksdoelen	3
2.1.3 Onderzoeksstrategie, -methode en -technieken	4

Inleiding

De initiatiefnemer plant een verkaveling van ca. 4200m² op het perceel Varsenareweg 27 te Jabbeke. In deze verkavelingsaanvraag wordt de bouw van 8 woningen voorzien.

De als plangebied gemarkeerde oppervlakte overschrijdt drempelwaarden opgenomen in het Onroerenderfgoeddecreet [concreet: opp. > 4200m²]. Het projectgebied bevindt zich niet in een vastgestelde archeologische zone, in een beschermd archeologische site of in een gebied waar geen archeologisch erfgoed meer te verwachten valt [GGA]. Hierdoor moet een archeologienota worden opgesteld. GATE werd aangesteld om deze archeologienota door middel van een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem op te maken met advies naar eventueel uitgesteld vooronderzoek, werfbegeleiding of vrijgave.

DEEL 3: Programma van maatregelen

1. Gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen

1.1 De volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

Het projectgebied biedt na het uitgevoerde bureauonderzoek duidelijk perspectieven tot het aantreffen van archeologische sporen en vondsten. Het projectgebied bevindt zich in de zandstreek op enkele kilometers van de polders aan de rand van een dekzandrug. In de Romeinse tijd bevond zich hier een belangrijke verkeersader, de Zandstraat, die Oudenburg via Brugge met Aardenburg verbond. Deze weg volgt een tracé langs de huidige Varsenareweg, Oudenburgweg en Zandstraat. De inplanting van verscheidene ijzertijd nederzettingen met hoofd- en bijgebouwen, spiekers, grachten en kuilen langsheen dit tracé, doet vermoeden dat de Romeinse weg een oudere voorganger had. In de nabijheid van het projectgebied zijn meerdere sporen uit de Romeinse tijd aangetroffen. Het gaat zowel om kleine nederzettingen alsook over grafvelden met brandrestengraven en mogelijks ook funeraire monumenten. De Zandstraat bleef ook in de middeleeuwen een bepalende factor voor de inplanting van nederzettingen. In de buurt van het projectgebied zijn dan ook verscheidene nederzettingssporen uit de middeleeuwen aangetroffen.

Uit het landschappelijk bodemonderzoek bleek dat onder de verstoorde top van de bodem een niveau aanwezig is waarin potentieel aanwezig archeologisch erfgoed bewaard kan zijn. Daarom wordt best meteen overgegaan tot vooronderzoek met proefsleuven. Dit onderzoek zal uitmaken of ook in het projectgebied archeologische sporen bewaard zijn.

Op basis van het verslag van resultaten, wordt duidelijk dat het onderzoeksgebied onvoldoende is onderzocht om een gefundeerd advies te geven naar het archeologisch potentieel van het projectgebied. Er dient bijkomend archeologisch vooronderzoek uitgevoerd te worden. De initiatiefnemer wenst gebruik te maken van een uitgesteld traject. Aldus wordt een programma van maatregelen opgesteld voor een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem. Dit uitgesteld onderzoek moet plaatsvinden na het aanvragen van de verkavelingsvergunning en voor het uitvoeren van de geplande werkzaamheden.

1.2 Impactbepaling

Met deze aanvraag wordt de inplanting van een nieuwe verkaveling met 8 woningen gepland. Het projectgebied bevindt zich in de Varsenareweg 27 te Jabbeke (W-VL).

Bij de bouw van de huizen zal de aanleg van de fundering, riolering en nutsvoorzieningen impact hebben op de bodem. Waarbij de aanleg van de riolering en waterputten de diepste impact zullen hebben (vermoedelijk ca. 2-3m – exacte dimensies worden pas bepaald na het bekomen van de verkavelingsvergunning). Het is op dit moment nog niet geweten welk soort fundering zal worden gebruikt bij de bouw van de woningen. De achterste woningen dienen bereikt te worden via een private weg. Deze werd niet op de verkavelingsaanvraag aangeduid, maar de aanleg van een private weg zal duidelijk invloed hebben op het bodemarchief.

2. Programma van maatregelen

2.1 Programma van maatregelen voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem

2.1.1 Administratieve gegevens

Naam en adres initiatiefnemer	JPB Building bvba Hoogveldstraat 7 8020 Oostkamp	
Locatie van het vooronderzoek	West-Vlaanderen, Jabbeke, Varsenareweg 27 en 27a	
Bounding box	X	Y
	61355,881	209066,634
	61293,544	208995,535
Kadastrale gegevens	Jabbeke, Afd. 1 Jabbeke, Sectie B 378F, 380E.	

2.1.2 Vraagstelling en onderzoeksdoelen

Het onderzoeksdoel voor het uitgestelde vooronderzoek met ingreep in de bodem is na te gaan welk potentieel het projectgebied heeft voor de aanwezigheid en bewaring van archeologische vindplaatsen. In de ruime omgeving vonden reeds meerdere onderzoeken plaats. Deze duiden op een belangrijke inplanting van nederzettingen en grafvelden uit de ijzertijd, Romeinse tijd en middeleeuwen naast een belangrijke verkeersader, de Zandstraat.

Om dit archeologisch potentieel verder te vatten adviseren we een vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven.

Dit verder onderzoek moet in eerste instantie dus de aanwezigheid van vindplaatsen aantonen of weerleggen en indien ze aanwezig zijn dient een evaluatie worden gemaakt van de begrenzing, bewaring en datering van de vindplaats en van de mate waarin de werkzaamheden deze potentiële vindplaats bedreigt.

Volgende onderzoeksvragen dringen zich op:

- Welke zijn de waargenomen horizonten, beschrijving en duiding? Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden? Zijn er tekenen van erosie? In hoeverre is de bodemopbouw intact?
- Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, geef een beknopte omschrijving.
- Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van occupatie?
- Zijn er indicaties (greppels, grachten, lineaire paalzettingen, ...) die kunnen wijzen op een inrichting van een erf/nederzetting?
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten? Zo ja;

- * Hoeveel niveaus zijn er te onderscheiden?
- * Wat is de omvang?
- * Komen er oversnijdingen voor?
- * Wat is het, geschatte, aantal individuen?
 - Kunnen de sporen gelinkt worden aan nabijgelegen archeologisch vindplaatsen?
 - Wat is de relatie tussen de bodem en de archeologische sporen?
 - Wat is de relatie tussen de bodem en de landschappelijke context (landschap algemeen, geomorfologie, ...)?
 - Is er een bodemkundige verklaring voor de partiële afwezigheid van archeologische sporen? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?
 - Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?
 - Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?
 - Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?
 - Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?
 - Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud in situ)?
 - Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:
- Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de eventuele zones voor vervolgonderzoek?
- Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?
- Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?
- Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?

Het onderzoeksdoel is geslaagd als na het onderzoek op bovenstaande vragen een antwoord kan geformuleerd worden.

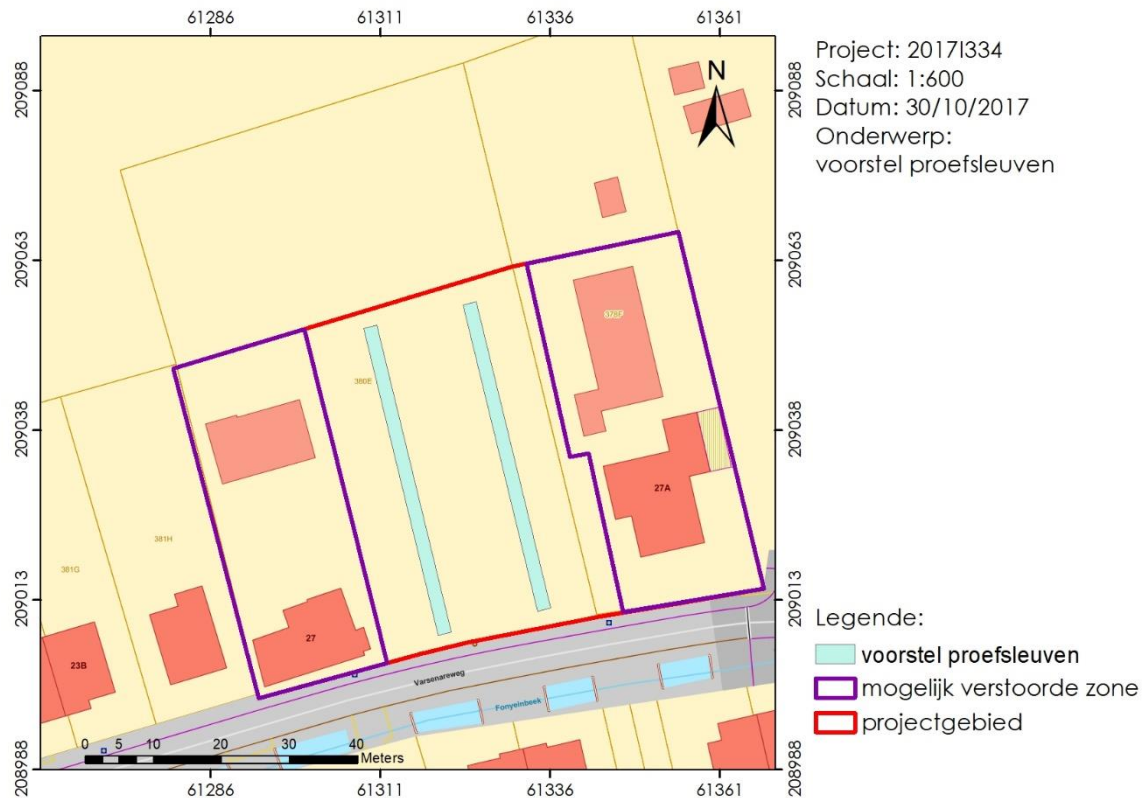
2.1.3 Onderzoeksstrategie, -methode en -technieken

Archeologisch onderzoek voorafgaand aan de feitelijke inrichtingswerken lijkt het meest aangewezen.

We adviseren een archeologisch proefsleuvenonderzoek in een advieszone van 2067m² door middel van twee parallel gegraven proefsleuven van elk 2m breed (bakbreedte) en met een tussenafstand tussen die sleuven van 15m (as op as), lokaal kunnen uitbreidingen op de proefsleuven worden uitgegraven om aangetroffen sporen of vondsten beter te evalueren. De dekingsgraad van proefsleuven en kijkvensters betreft 10 à 12,5% van de oppervlakte. Het graven van de proefsleuven gebeurt machinaal met behulp van een rupskraan met een platte kraanbak van 2m breed. Twee archeologen begeleiden de graafwerken en geven

instructies aan de kraanman omtrent de af te graven diepte. Van deze twee archeologen dient de veldwerkleider aantoonbare ervaring met archeologisch vooronderzoek in de zandstreek (min. 5 goedgekeurde rapportages) te kunnen voorleggen. Een erkend archeoloog staat aan het hoofd van het onderzoek.

Uit de resultaten van het landschappelijk bodemonderzoek bleek dat een niveau bewaard is waarin archeologisch erfgoed kan verwacht worden. Dit niveau situeert zich op een diepte van ca. 60 cm.

Figuur 2: Advies vooronderzoek met ingreep in de bodem (proefsleuvenonderzoek).